

Goed management

Bedrijfsbegeleidingskaart is een eenvoudig en doeltreffend hulpmiddel

Eenvoud, kennis en resultaatgerichtheid. Dat biedt het gebruik van de bedrijfsbegeleidingskaart op een zoogkoeienbedrijf. Sinds kort is een verbeterde versie ter beschikking voor alle vleesveehouders in Vlaanderen en Nederland.

W il een zoogkoeienhouder anno 2006 een rendabel bedrijf uitbaten, dan zal hij of zij zich een goede manager moeten tonen. Hiervoor is zowel kennis van het eigen bedrijf vereist als kennis van de zoogkoeienhouderij in het algemeen. Naast een goede opvolging van de dieren is een degelijke administratie onontbeerlijk om de productieresultaten van het bedrijf te kunnen berekenen. Ook in dit geval geldt: 'Meten is weten'.

De bedrijfsbegeleidingskaart

Een eenvoudig maar doeltreffend hulpmiddel om de voornaamste gegevens van een veestapel te verzamelen is de zogenaamde bedrijfsbegeleidingskaart. Op de kaart kan de veehouder alle vruchtbaarheidsgegevens van de moeder en de voornaamste gegevens van haar kalf invullen. De kaart kan het beste aan het begin van het kalfseizoen in gebruik worden genomen. Het is de bedoeling om de kaart in te vullen in volgorde van de kalfdata van de koeien en vaarzen. Per lijn dienen de gegevens over de kalving en de daaropvolgende periode tot de volgende kalving ingevuld te worden.

Een overzicht van de in te vullen gegevens staat in tabel 1. Heel wat gegevens van de dieren zijn in te vullen met codes, deze staan onderaan de kaart weergegeven. Deze gegevens laten toe kengetallen

Via een degelijke administratie zicht krijgen op productieprestaties

betreffende vruchtbaarheid, sterfte et cetera te berekenen en te evalueren.

Vruchtbaarheid

De vruchtbaarheidsresultaten van het zoogkoeienbedrijf zijn het beste voor te stellen door het kengetal 'tussenkalftijd'. Dit is het aantal dagen tussen twee kalvingen. De ideale tussenkalftijd bedraagt 385 dagen en omvat drie fasen: het interval kalving-bronst, het interval bronst-dracht en de drachtduur. Behalve de drachtduur, die vrij constant blijft en 282 dagen bedraagt, kunnen de overige fasen

nogal verschillen afhankelijk van meerdere factoren zoals voeding, hygiëne, huisvesting, opfokmethode, genetica en de veehouder.

Als de tussenkalftijd te hoog is, is de oorzaak van het vruchtbaarheidsprobleem beter te achterhalen. Ongeveer 75 dagen na kalving moet een koe weer bronst vertonen en na maximaal twee inseminaties of dekkingen zou ze weer drachtig moeten zijn. Indien bijvoorbeeld de bronst meer dan 75 dagen na de kalfdatum werd geconstateerd, dan situeren de problemen zich rond de bronst. Is een koe na drie-

maal insemineren nog niet drachtig, dan kunnen ook drachtproblemen aan de basis liggen.

Levende kalveren

Het kengetal 'aantal levend geboren kalveren' wordt bepaald door zowel de vruchtbaarheid van de koeien als de kalversterfte. Het kan berekend worden door het aantal levende kalveren, geboren in een periode van een jaar, te delen door het aantal drachtige dieren van datzelfde jaar. Het streven is minstens 85 levende kalveren van 100 drachtige dieren.

gegeven		opmerkingen
koe – huidige kalving		
• naam of werknummer		
• kalfdatum		
• vorige kalfdatum		ingeval het een vaars betreft vul de geboortedatum in d.i. kalvingsnummer
• pariteit		zie codes
• conditiescore		zie codes
• kalvingsverloop		vul -24 in indien de nageboorte binnen 24 uur afgekomen is; +24 indien de nageboorte later dan 24 uur afgekomen is
• nageboorte		
kalf		
• werknummer		
• geslacht		v(rouwelijk) – m(annelijk)
• geboortegewicht		liefst gewogen en direct na geboorte bepalen
• afwijkingen		zie codes
• entingen		vul de data in waarop de kalveren gevaccineerd worden
• ziekten of sterfte		vul de aard van ziekte (zie codes) en behandeling in. Vul de doodsoorzaak en tijdstip (zie codes) in
stier		vul de naam van de vader van het kalf in
rectale controle		vul 'ja' in bij controle van het geslachtsapparaat van de koe
bronst		vul de datum in waarop de koe bronstig wordt gezien of wordt behandeld ter stimulatie van bronst (st)
inseminatie of dekking		
• datum		vul de datum in waarop de koe bevrucht wordt, alsook de naam van de stier en de wijze van bevruchting (zie codes)
• controle dracht		vul bij drachtcontrole de vooropgestelde kalfdatum in
entingen tijdens dracht		vul de data in waarop de drachtige koe gevaccineerd wordt, alsook het toegediende vaccin
opmerkingen		vul hier extra informatie in over de koe of het kalf

Laurence Hubrecht

Walter Willems

Tabel 1 – Overzicht van de verzamelde gegevens op een bedrijfsbegeleidingskaart

Patrick Fonteyne: 'Wij gebruiken de kaart om onze kennis van dieren te vergroten'

Al sinds 2002 gebruiken Patrick en Nadine Fonteyne uit Lo-Reninge de bedrijfsbegeleidingskaart. In die tijd werd het gebruik van de kaart aange-moedigd via studiedagen door de voorlichtingsdienst van de overheid. Patrick Fonteyne: 'Dit heeft ons er-toe aangezet om ermee te starten. De kaart hangt op een gemakkelijke, goed zichtbare plaats in de stal, zodat wij zeer regelmatig gegevens kunnen in-vullen. Iedere geboorte, enting of an-dere gebeurtenis noteren we direct. Dit kan soms meerdere keren per dag zijn. We vullen de kaart zo volledig mogelijk in. Entingen bij de koeien en rectaal onderzoek geven we niet weer

omdat dit momenteel niet op het bedrijf gebeurt.'

Heel wat beslissingen in hun bedrijfs-voering steunen op de verzamelde ge-gevens. Fonteyne houdt bijvoorbeeld re-kening met de gegevens van het afgelopen dekseizoen bij de inzet van de dekstieren of bij de aankoop van nieuwe dekstieren. Als bij de drachtcontrole blijkt dat een aantal koeien niet drachtig is, worden deze dieren systematisch af-gevoerd. 'Ook bij elke nieuwe kalving kijken we op de kaart naar de gegevens van de vorige kalving', aldus Patrick. 'Zelfs bij de verkoop van afgemeste stieren kijken we naar de voorgeschiedenis van de dieren. De tussenkalftijd, een belangrij-

Patrick Fonteyne

ke parameter in onze bedrijfsvoering, wordt jaarlijks berekend aan de hand van deze gegevens. We gebruiken de bedrijfsbegeleidingskaart om onze kennis van de dieren te vergroten.'

Omdat een zoogkoeienhouder zijn inkomen moet realiseren uit het produceren van zo veel mogelijk vlees, dient hij of zij ook zo veel mogelijk kalveren te produceren en groei bij de dieren na te streven. Dit kengetal is daarom een belangrijk economisch cijfer. Overige kengetallen die op basis van de verzamelde gegevens kunnen worden berekend, zijn de leeftijd bij eerste kalving, het aantal inseminaties per dracht, het vervangingspercentage et cetera.

Naast deze kengetallen geeft de bedrijfsbegeleidingskaart een duidelijk overzicht van de meest voorkomende ziekten op een bedrijf. Zo kan de veehouder bij ernstige problemen snel gerichte maatregelen nemen. Bij veel voorkomende afwijkingen kan hij of zij onderzoeken of dit het gevolg is van een bepaalde bloedlijn. Zodoende kan hier bij het opstellen van een paringsplan of bij de keuze van een dekstier rekening mee worden gehouden.

Ir. L. Hubrecht, voorlichtingsdienst afdeling duurzame landbouwontwikkeling, Vlaamse overheid

W. Willems, voorlichtingsdienst afdeling duurzame landbouwontwikkeling, Vlaamse overheid

Waar is de kaart verkrijgbaar?

Lezers van VeeteeltVlees hebben samen met deze editie een exemplaar van de bedrijfsbegeleidingskaart ontvangen. Voor meer gratis exemplaren van deze kaarten – met bijbehorende handleiding – kunnen Vlaamse veehouders zich wenden tot de afdeling duurzame landbouwontwikkeling van de Vlaamse overheid. Het adres is:

Departement Landbouw en Visserij
afdeling duurzame landbouwontwikkeling
Simon Bolivarlaan 30, 12e verdieping
1000 Brussel

e-mail: carine.vaneeckhoudt@lv.vlaanderen.be
Nederlandse vleesveeouders kunnen terecht op het redactieadres van VeeteeltVlees.

Samengevat

Een bedrijfsbegeleidingskaart maakt het mogelijk om:

- op basis van de individuele gegevens over vruchtbaarheid, sterfte, ziekten et cetera de toekomstige moederdieren te selecteren;
- de kengetallen van een individueel bedrijf te toetsen aan het optimale bedrijf;
- de kengetallen door de jaren heen en tussen bedrijven te vergelijken;
- bedrijfsproblemen snel te ontdekken en met behulp van de bedrijfsdierenarts of een andere specialist oplossingen te zoeken.